

Évközi 31. vasárnap

2Tesz 1,11-2,2

„Állandóan imádkozom értetek”

¹Ezért állandóan imádkozom értetek, hogy Istenünk méltóvá tegyen benneteket a meghívásra és tökéletessé a jóra való törekvésben s a hitből fakadó tetteken. ²Így dicsőül meg Urunk Jézus neve bennetek, és ti is őbenne, Istenünknek és Urunknak, Jézus Krisztusnak kegyelméből.

¹Van még egy kérésünk: Urunk, Jézus Krisztus eljövetelét és vele való egyesülésünket illetően ne vesztítsétek el rögtön józanságotokat, ²és sem lelki kinyilatkoztatás, sem állítólag tőlünk eredő mondás vagy levél ne ijesszen meg benneteket, mintha az Úr napja már küszöbön állna.

A Jézus második eljövetelével kapcsolatos tanítást összefoglaló néven parúziatannak nevezzük. A profán görögben a „parúzia” szó a Ptolemaiosz uralkodóktól kezdve a király látogatását jelentette valamely városban vagy tartományban, amit új utak építésével készítettek elő. Annak ellenére, hogy az előkészületek plusz terhet róttak a lakosságra, mégis örültek neki, mert személyesen találkozhattak az uralkodóval, akinek ilyenkor előterjeszthették panaszait. A császárkorban egy új korszak kezdetét jelentette, amelyre új érmekeket verettek. Az Újszövetségben ez a szó nagy valószínűséggel Pál igehirdetése által vált ismertté, legtöbb esetben vallási értelme váltott ki nagy érdeklődést, ami mindig Krisztus újra eljövetelére vonatkozott. Erről tanít Pál az 1Tesz 2,19, a 3,13, az 5,1–10, és a 2Tesz 2,1.8. versben. Ennek ellenére a parúzia, illetve az Ószövetségből ismert Úr napja tanítás – ami azonos volt a végítélettel – nemcsak Pál szótárában található meg. Lukács ugyanerről az elképzelésről az Emberfia napja kifejezéssel beszél (17,22). A hellén emberek számára tehát ez a kifejezés – kapcsolódva a korábbi pogány értelmezésekhez – örömteli nap volt. A legtöbb szakértő úgy véli, hogy Pál tudatosan használt olyan szót, ami hellén hallgatóságában ilyen képzeteket vált ki. Ilyen módon ebben a kifejezésben az Úr napja zsidó, és a király látogatásának hellén fogalma egybeolvadt. Pál azért beszélt olyan gyakran a parúziáról, hogy éberséghez szoktassa a híveket, állhatatosságra buzdítsa őket, és örömteli várakozással töltsen meg életüket.

Pálnak ez a levele egy korábbi levelével kiváltott hatást kíván korrigálni. Az újonnan megtért görög kereszténynél van egy lelkes korszak, amikor a világvégét, a végítéletet és Isten világba érkezését közelinek

várták – Pál őket vigasztalja és csillapítja. A tessalonikai hívek úgy képzelték el Krisztus eljövételét, hogy azon mindenkinek részt kell venni. Az elhunytak pedig – mivel előtte meghaltak – lemaradtak erről, hiába hittek és készültek a nagy napra, kimaradnak Isten jutalmából is. Mások annyira közelinek vélték Krisztus második eljövételét, hogy semmit sem dolgoztak, mondván, erre a kis időre már nem érdemes fáradozni.

Ezek számára pontosítja Pál a korábbi tanítását. Kifejezetten jelzi, hogy Krisztus második eljövele, az Úr napja nem azonnal fog bekövetkezni. Akadnak kritikusok, akik ezt a levelet éppen ezért később, Pál élete végén keletkezett levélnek vagy éppen pszeudo-páli levélnek tartják.

A keresztény közösségen belül kétségtelenül megváltozott a világ, az emberek közelebb kerültek egymáshoz, és úgy érezték, ez egy új társadalom születése, egy új világ kezdete nemcsak számukra, hanem az egész római birodalom lakossága számára. Igen lelkesítő volt az, hogy – bár az élet külső feltételei nem változtak, mégis – az emberek benső változása nyomán élhetőbb élet alakult ki, és sokkal jobban érezték magukat. A görög keresztények számára újdonságot jelentett a bibliai írások megismerése és folyamatos tanulmányozása. Mindez képessé tette őket arra, hogy Pálhoz hasonlóan üdvörténeti szemlélettel vizsgálják a történelmet, és helyezték el magukat abban. A visszatérő vasárnapi összejövetelek ritmust adtak az életnek, és az izolált embereket egybegyűjtötték új közösséggé, amely védelmet jelentett, és öntudatot adott tagjainak.

A vallási közösségekben időről időre felüti fejét az eltúlzott apokaliptikus gondolkodás, amely talán odáig is vezethet, hogy igyekeznek pontosan kiszámítani a világvégét, és meghatározni az üdvözültek körét. A hitelenség szkeptikus gondolkozáshoz, a vallási lelkesedés pedig meggondolatlan, alaptalan képzetekhez is vezethet. Pál ébren akarta tartani az üdvörténeti szemléletet a keresztény közösségekben – és ezt akarja tenni az Egyház is. Ébren akarjuk tartani azt az emberi érzést, hogy összetartozunk, hogy Isten mindnyájunkat tettei szerint ítél, és hogy az emberek lelkiállapota kihat a világ fejlődésére. A legtöbb problémánk az utóbbi átélésével van. Az emberek úgy érzik, ők a társadalom számára csak egy szám, és nem is személyként léteznek. A világ megváltoztatásának ideológiái pedig – mivel legtöbbször kudarcra végződnek – sok ember elkedvetlenítenek, akik így leszoknak a távlatos gondolkodásról. Pedig e nélkül nincs igazán értékes élet, nincs életcél és nincs keresztény élet sem.